

KANONIČKE RELACIJE STRUKTURE I SOCIOEKONOMSKOG STATUSA SA
PATOLOGIJOM U OBITELJI MALOLJETNIH DELINKVENATA KOJIMA JE IZREČENA
SANKCIJA DOM ZA PREODGOJ¹

Zoran Šućur

Izvorni znanstveni članak

Fakultet za defektologiju
Sveučilišta u Zagrebu

UDK: 343.9
Zaprimljeno: 31.1.94.

SAŽETAK

Na uzorku od 172 maloljetna delinkventa kojima je izrečena mjera dom za preodgoj, ispitivane su relacije između socioekonomskog statusa i strukture njihovih porodica i porodične patologije. U tom smislu je analizirana povezanost između 21 varijable koje opisuju socioekonomski status i strukturu porodice i 13 varijabli koje se odnose na porodičnu patologiju.

Podaci su obrađeni kanoničkom korelacijskom analizom, program CANCAN, koristeći Bartlettov kriterij pri ekstrakciji kanoničkih faktora.

Iznadena su četiri statistički značajna kanonička faktora. Ekstrahirani faktori pokazuju, s jedne strane, da su povoljni socioekonomski uvjeti i struktura porodice povezani s odsutnošću porodične patologije, a s druge strane, da su cjelovite porodice s niskim obrazovanjem oca i dominacijom poljoprivredne aktivnosti u porodici, zatim porodice sa zpuštenom odgojnom funkcijom ili relativno brojne porodice povezane sa sociopatološkim ponašanjima oca, majke ili drugih članova uže obitelji. Iz rezultata proizlazi da cjelovitost porodice, ukoliko je nepovoljna socioekonomska situacija i porodična klima, nije zapreka za pojavu sociopatoloških ponašanja kod odraslih ili maloljetnih članova obitelji.

Ključne riječi: maloljetnici, porodična patologija, porodična struktura i socioekonomski status.

1. UVOD

Mnoga istraživanja pokazuju da su različiti porodični elementi, koji se tiču socioekonomskog statusa, strukture ili atmosfere porodice, neizostavno povezani sa sociopatološkim ponašanjima odraslih i posebice maloljetnih članova porodice (Mikšaj-Todorović, 1987; Mikšaj-Todorović, Mejovšek, 1990; Danilović, 1986; Jašović, 1978; Mejovšek, 1993). Stoga je teško pronaći bilo koje istraživanje poremećaja u ponašanju koje ne bi uzimalo u obzir, prije svega, porodičnu sredinu. Za porodicu koja nije u stanju normalno obavljati svoje funkcije koristi se čitav niz termina ("razorena porodica", "poremećena porodica", "nenormalna porodica" itd.). No ovi se termini često neprecizno koriste. Npr. tako je termin "razorena porodica" dosta općenit i obuhvaća vrlo različite situacije: od onih koje su rezultat namjernog napuštanja porodice, pa do onih koje su rezultat smrti nekog člana porodice. Ovo je bitno naglasiti stoga što razorenost porodice uzrokovana čimbenicima izvan moći roditelja (smrt roditelja) ima slabije nepovoljno djelovanje, u odnosu na porodicu

čija je struktura razorena subjektivnim slabostima roditelja (razvod, izvanbračni odnosi)(Jašović, 1978:223).

Struktura porodice smatra se vrlo značajnim čimbenikom uspješnosti odgojne funkcije, imajući u vidu različite uloge majke i oca. Osnovni faktor poremećene strukture porodice jest njena nepotpunost, a nepotpunost ili necjelovitost znači život djece bez jednoga ili oba roditelja, bez obzira na razloge: smrt, razvod, odlazak na rad izvan mjesta boravka na duže vrijeme. Nepotpuna porodica je strukturalno manjkava s gledišta niza funkcija: odgojne, emocionalne, razvojne i sl. Drugi faktor strukture porodice njena je veličina. Jedan broj autora je sklon mišljenju da veća porodica sama predisponira svoje članove, prije svega djecu, prema negativnim ponašanjima. Isto tako, neki prenaplašavaju značaj redosljedna radanja sa aspekta poremećaja u ponašanju. Očito je da kriminogeni utjecaj velikog broja djece treba promatrati vrlo oprezno, budući da je on u pravilu povezan s faktorima socijalnog podrijetla, stambene situacije, društvenokulturne klime itd. Prema tome, sa strukturno-funkcionalnog aspekta, normalna porodica je

¹Ovaj rad je dio znanstveno-istraživačkog projekta "EVALUACIJA MODELA TRETMANA OSOBA S POREMEĆAJIMA U PONAŠANJU", tematska jedinica: "Evaluacija institucionalnog tretmana maloljetnih i mladih punoljetnih osoba".

potpuna porodica, ali s tim da i potpuna porodica može biti poremećena. Potpuna, ali nesređena porodica je ona u kojoj žive oba roditelja i djeca, ali koja je ugrožena neslaganjem, sukobima i mržnjom između roditelja ili djece i roditelja.

Mladenović (1984) razlikuje dvije vrste poremećene porodice: porodicu s poremećenim odnosima i porodicu s poremećenom strukturom. Pod porodicom s poremećenim odnosima on misli na porodicu koja je još strukturalno cjelovita, ali koja je iznutra razjedinjena i ugrožena zbog teškoća subjektivne ili objektivne prirode, koje za posljedicu imaju tenzije ili sukobe. S druge strane, porodica poremećene strukture, koja se još naziva i nepotpuna porodica, je karakteristična po tome što u njoj nedostaju jedan ili oba roditelja. Ovdje možemo ubrojiti porodice koje su nepotpune od svog početka (vanbračne), kao i porodice koje su naknadno izgubile nekog svog člana (migrantske, razvedene porodice i sl.).

Pod socioekonomskim statusom porodice podrazumijeva se najčešće imovinsko stanje, zaposlenost roditelja, prihodi i obrazovanje roditelja, uvjeti stanovanja itd. Naravno da niži ekonomski status stvara poteškoće u obavljanju porodičnih funkcija i opterećuje porodičnu atmosferu. Neki posebno ističu značaj stambenih uvjeta, odnosno prenapučenosti u objašnjavanju porodične patologije i delinkventnog ponašanja. Međutim, ni materijalno blagostanje sigurno nije garancija da u porodici neće doći do devijantnog ponašanja, osobito ako materijalno blagostanje ne prate kvalitetni porodični odnosi.

Niz istraživanja je pokazao da su u porodici poremećene strukture ili poremećenih odnosa nerijetko prisutne sociopatološke pojave, od kojih su neke i predmet društvenog sankcioniranja. Poremećeni odnosi i porodična atmosfera mogu rezultirati u devijantnom ponašanju jednoga ili više članova porodice, ali i obratno - da devijantno ponašanje nekoga člana porodice može dovesti do poremećaja porodičnih odnosa. Najtipičniji primjeri porodične patologije su: alkoholizam, skitnja, nerad, nemoralni život, promiskuitet, prostitucija, nasilništvo ili klasični kriminalitet. Asocijalni oblici ponašanja u porodici onda lako mogu postati uzrokom istih ili novih oblika asocijalnog ponašanja kod djece i maloljetnika.

Uočeno ja također da sociopatološke pojave u porodici ovise o društveno-ekonomskom statusu te porodice. Neki, međutim, idu tako daleko da siromaštvo (govori se o "kulturi siromaštva") proglašavaju glavnim faktorom kriminaliteta. Socijalni i materijalni položaj utječu na poremećaje u ponašanju na jedan posredan način, prije svega, preko

zabrinutosti za egzistenciju porodice te preko nedovoljne količine vremena koja se posvećuje djeci uslijed egzistencijalnih problema. Egzistencijalna situacija time može otežavati izvođenje onih porodičnih funkcija koje su bitne za razvoj djece (prije svega, odgojno-socijalizacijske).

2. CILJ I HIPOTEZA RADA

Cilj istraživanja jest analizirati relacije između strukture te socioekonomskog statusa obitelji i porodične patologije kod maloljetnih delinkvenata kojima je izrečena mjera dom za preodgoj. Istraživanje veza između ova dva porodična prostora je itekako značajno s aspekta maloljetničke delinkvencije. Bitno je istaknuti da su struktura porodice, njen socijalni i ekonomski položaj te prakticiranje sociopatoloških ponašanja u porodici ne samo međusobno povezani na određen način, već se nerijetko pojavljuju, na posredan ili neposredan način, kao uzroci negativnih društvenih ponašanja kod maloljetničke populacije.

U radu smo pošli od pretpostavke da će nepovoljna porodična struktura i nizak socioekonomski status biti povezani s pojavom sociopatoloških ponašanja u porodici.

3. METODE RADA

3.1. Uzorak ispitanika

Uzorak su tvorile 172 maloljetne ili mlade punoljetne osobe oba spola (koje se, dakle, nalaze u dobi između 14 i 21 godine) i koje su u periodu od 1982. do 1990. bile uključene u institucionalni tretman - dom za preodgoj.

3.2. Uzorak varijabli

Mi smo u ovom radu bili orijentirani na dvije skupine varijabli: prva se skupina odnosi na socioekonomski status i strukturu porodice, a druga na patologiju porodice. Struktura i socioekonomski status porodice bili su procjenjivani preko slijedećih varijabli:

1. S kim ispitanik živi u vrijeme počinjenja glavnog krivičnog djela
2. S kim je maloljetnik živio ranije
3. S koliko osoba maloljetnik živi u domaćinstvu u vrijeme počinjenja glavnog krivičnog djela
4. Bračnost ispitanika
5. Da li su roditelji maloljetnika živi u vrijeme počinjenja glavnog krivičnog djela
6. Da li roditelji maloljetnika žive zajedno u vrijeme počinjenja glavnog krivičnog djela
7. Da li su roditelji maloljetnika razvedeni

8. Položaj djeteta u obitelji
9. Koliko ispitanik ima braće i sestara
10. Doseľjenost obitelji
11. Broj promjena mjesta boravišta obitelji nakon rođenja maloljetnika
12. Školska sprema oca
13. Školska sprema majke
14. Zaposlenost oca
15. Zaposlenost majke
16. Zaposlenost oca u inozemstvu
17. Zaposlenost majke u inozemstvu
18. Tko se pretežitom bavi odgojem maloljetnika
19. Da li se roditelji bave samo poljoprivredom
20. Stambeni status obitelji
21. Ekonomski status obitelji

Porodična patologija je istraživana preko ovih varijabli:

1. Poremećenost odnosa u obitelji
2. Prekomjerno konzumiranje alkohola - otac
3. Prekomjerno konzumiranje alkohola - majka
4. Prekomjerno konzumiranje alkohola - drugi članovi uže obitelji
5. Sklonost skitnji - otac
6. Sklonost skitnji - majka
7. Sklonost neradu - otac
8. Sklonost neradu - majka
9. Sklonost promiskuitetu - otac
10. Sklonost promiskuitetu - majka
11. Osuđivanost za krivična djela - otac
12. Osuđivanost za krivična djela - majka
13. Osuđivanost za krivična djela - drugi članovi uže obitelji

3.3 Metode prikupljanja i obrade podataka

Podaci o ispitanicima su prikupljeni iz raspoložive dokumentacije Okružnog suda u Zagrebu, na osnovu maloljetničkih dossier-a. Stoga treba imati u vidu činjenicu da nam svi željeni podaci nisu bili dostupni. Način prikupljanja podataka je, osim toga, utjecao i na njihovu preciznost.

Veze između strukture i socioekonomskog statusa porodice, s jedne strane, te porodične patologije s druge, bile su ispitivane primjenom standardne biortogonalne kanoničke analize (CANCAN). Dobiveni kanonički faktori su ekstrahirani na osnovu Bartlettova postupka.

4. INTERPRETACIJA REZULTATA I DISKUSIJA

Primjenom kanoničke korelacijske analize ekstrahirana su četiri para kanoničkih faktora (Tablica 1). U Tablici 2 prikazani su kanonički faktori i koeficijenti prvog skupa varijabli, a u Tablici 3 kanonički faktori i koeficijenti drugog skupa varijabli.

Prvi kanonički faktor u prostoru strukture i socioekonomskog statusa porodice određen je slijedećim varijablama: zaposlenošću oca, prosječnim ili iznad prosječnim ekonomskim statusom, činjenicom da se odgojem maloljetnika pretežitom bave roditelji a ne druge osobe, srednjim ili visokim obrazovanjem oca i majke, manjim brojem (do dvoje) braće i sestara maloljetnika, te pretežitom življenjem maloljetnika u roditeljskoj kući. Ovaj faktor je, dakle, definiran pozitivnim vezama većega broja varijabli koje se odnose na relativno zadovoljavajući socioekonomski status i porodičnu strukturu, stoga ćemo ga nazvati *faktorom povoljnog socioekonomskog statusa i "sredene" porodične strukture*. U prostoru porodične patologije ovaj je faktor determiniran varijablama koje nam govore o tome da ne postoji sklonost neradu i skitnji kod oca i majke, nema prekomjernog konzumiranja alkohola kako od strane majke tako i od strane drugih članova uže obitelji, te da nije prisutna sklonost promiskuitetu kod majke. Riječ je o faktoru koji bismo mogli imenovati *faktorom odsutnosti sociopatoloških ponašanja u porodici*.

Ovaj faktor potvrđuje dobro poznatu činjenicu o značajnom utjecaju strukture i socioekonomskog statusa porodice na pojavu devijantnih ponašanja u porodici. Nesumljivo da zaposlenost i visok socioekonomski status doprinose boljoj porodičnoj atmosferi te smanjuju šanse da roditelji ili drugi članovi obitelji manifestiraju društveno neprihvatljiva ponašanja. No to ne znači da dobra ekonomska situacija nužno mora imati za posljedicu odsutnost sociopatoloških ponašanja u porodici. Isto tako, moguće je da odsutnost devijantnih ponašanja u porodici doprinosi boljem ekonomskom, odnosno socioekonomskom statusu obitelji. Osim toga, treba precizirati da je povoljan socioekonomski status porodice visoko koreliran s odsutnošću devijantnih aktivnosti ukoliko je praćen i sredenom porodičnom strukturom. Općenito govoreći, što je viši socioekonomski status i povoljnija porodična struktura, to je veća vjerojatnost da u porodici roditelji ili drugi članovi uže obitelji neće manifestirati devijantne oblike ponašanja. Prema tome, povoljni socioekonomski uvjeti života i cjelovita struktura porodice pružaju daleko veće šanse da će porodica nesmetano izvršavati svoje funkcije koje su bitne za normalno odrastanje i razvoj djece.

Na određenje drugoga kanoničkog faktora ponajviše utječu varijable koje ukazuju na to da je maloljetnik bračno dijete, da otac maloljetnika nema školske spreme ili ima osnovno obrazovanje, da se jedan ili oba roditelja bave poljoprivredom, da roditelji žive

zajedno u vrijeme počinjenja glavnog krivičnog djela, da je maloljetnik u pravilu živio u kući roditelja te da se odgojem maloljetnika više bavio jedan roditelj. Radi se o faktoru koji ćemo nazvati *faktorom cjelovite porodice s niskim obrazovanjem oca i dominacijom poljoprivredne aktivnosti*. U prostoru patologije porodice, ovaj faktor definiraju poglavito varijable iz kojih proizlazi da nema sklonosti promiskuitetu i skitnji kod majke, da majka nije osuđivana za krivična djela, ali postoji sklonost neradu i alkoholizmu kod oca. Ovaj bismo faktor mogli nazvati *faktorom sklonosti oca alkoholizmu i neradu uz odsutnost devijantnih aktivnosti kod majke*.

Kod ovog para kanoničkih faktora radi se o porodici koja je cjelovita, dakle, svi njeni članovi su na okupu i žive u formalnoj zajednici. Vjerojatno je riječ o (prigradskoj) seoskoj porodici (budući da se jedan ili oba roditelja bave poljoprivredom), suočenoj s različitim utjecajima seoske i gradske kulture, koja ima više djece, s tendencijom da je maloljetnik najstarije ili srednje dijete. Socio-patološka djelatnost se u okviru ovakve porodice prvenstveno odnosi na oca i sastoji se u sklonosti alkoholizmu i neradu. Međutim, unatoč ovome, porodica uspijeva ostati na okupu, zahvaljujući možda uspostavljanju odgovarajućeg odnosa drugih članova porodice prema ocu ili zahvaljujući tradicionalnim pravilima sredine u kojoj se porodica nalazi.

Treći kanonički faktor u prostoru strukture i socioekonomskog statusa obitelji definiraju ove varijable: odgojem maloljetnika bave se druge osobe ili nitko, porodica nije često mijenjala svoje mjesto boravišta, maloljetnik je bračno dijete roditelja od kojih se bar jedan bavi poljoprivredom. Ovaj faktor možemo nazvati *faktorom zapostavljenosti odgojne funkcije u (polu)poljoprivrednoj porodici*. U prostoru obiteljske patologije, ovaj faktor determinira prije svega prekomjerno konzumiranje alkohola i sklonost neradu kod majke, nepostojanje sklonosti ka promiskuitetu kod oca te neosuđivanost drugih članova uže porodice za krivična djela. Polazeći od varijabli koje ga definiraju, ovaj ćemo faktor nazvati *faktorom sklonosti majke alkoholizmu i neradu*.

Iz faktora bi se moglo posredno zaključiti da je odgojna zapuštenost djece u pravilu povezana s izvjesnim sociopatološkim aktivnostima majke, u ovom slučaju s alkoholizmom i sklonošću neradu. Budući da se radi o poljoprivrednim ili polupoljoprivrednim porodicama, vjerojatno se ova sklonost neradu majke manifestira više u obliku izbjegavanja svakodnevnih obveza, a manje u vidu formalne nezaposlenosti. Analiza varijabli koje definiraju ovaj faktor u prostoru strukture

obitelji pokazuje da se u ovom slučaju ponekad radi i o necjelovitoj porodici. Očito je da otac, mada ne manifestira devijantno ponašanje, ne samo da ne uspijeva nadoknaditi odgojne propuste majke, nego niti izvršava svoju odgojnu funkciju u porodici (budući se odgojem maloljetnika bave druge osobe, ili je prepušten sam sebi).

Od varijabli koje najviše definiraju četvrti kanonički faktor u prvom prostoru treba istaći slijedeće: da roditelji maloljetnika nisu razvedeni, da maloljetnik u vrijeme počinjenja glavnog krivičnog djela živi u domaćinstvu s tri, četiri ili više osoba, da maloljetnik ima troje ili više braće i sestara, te da je maloljetnik najstarije ili srednje dijete. Ove nas varijable upućuju na to da ovaj faktor nazovemo *faktorom cjelovite i brojne porodice*. Paralelni faktor u drugom prostoru je određen varijablama koje se odnose na osuđivanost drugih članova uže obitelji za krivična djela i na njihovo prekomjerno konzumiranje alkohola, te varijablama koje ukazuju na neosuđivanost oca za krivična djela i na nepostojanje sklonosti promiskuitetu kod oca. Ova faktor bismo mogli nazvati *faktorom prisutnosti socio-patoloških ponašanja kod drugih članova uže obitelji*.

Veličina porodice smatra se faktorom koji može značajno utjecati na njenu strukturu. Postoji rasprostranjeno vjerovanje da je veća porodica povezana s većom predisponiranošću djece i drugih članova porodice ka devijantnom ponašanju. Analiza ovoga faktora, a i ranija istraživanja, pokazuje da veličina porodice tek ukoliko je povezana s nižim ekonomskim statusom ili necjelovitošću porodice može imati za posljedicu sociopatološka ponašanja njenih članova. Naravno, onda ova sociopatološka ponašanja drugih članova porodice u skućenim stambenim uvjetima mogu utjecati na vršenje delinkventnih aktivnosti kod maloljetnika.

5. ZAKLJUČAK

Cilj rada je bio da se analiziraju relacije između strukture i socioekonomskog statusa obitelji i s druge strane, porodične patologije. U tom smislu, pošli smo od pretpostavke da će tek određena kombinacija socioekonomskog statusa i porodične strukture biti povezana s odgovarajućim tipom porodične patologije.

Primjenom kanoničke korelacijske analize ekstrahirana su četiri para kanoničkih faktora. U prostoru socioekonomskog statusa i strukture porodice radi se o slijedećim faktorima:

F1 - faktor povoljnog socioekonomskog statusa i "sredene" porodične strukture,

F2 - faktor cjelovite porodice s niskim

obrazovanjem oca i dominacijom poljoprivredne aktivnosti,

F3 - faktor zapostavljenosti odgojne funkcije u (polu)poljoprivrednoj porodici,

F4 - faktor cjelovite i brojne porodice.

Prostor porodične patologije definiran je ovim faktorima:

F1 - faktor odsustva porodične patologije,

F2 - faktor sklonosti oca alkoholizmu i neradu uz odsustvo sociopatoloških aktivnosti majke,

F3 - faktor sklonosti majke alkoholizmu i neradu,

F4 - faktor prisutnosti sociopatoloških ponašanja kod drugih članova uže obitelji.

Vidljivo je da samo kod prvog kanoničkog faktora nije prisutna porodična patologija i da je to odsustvo sociopatoloških ponašanja povezano kako sa socioekonomskim statusom tako i s porodičnom strukturom. Druga tri

faktora nam govore o sociopatološkim ponašanjima pojedinih članova porodice. Ta devijantna ponašanja su u većoj ili manjoj mjeri povezana s nekim elementima socijalnog, ekonomskog položaja i strukture porodice.

I ovo istraživanje potvrđuje iznimni značaj porodičnih prilika, shvaćenih u najširem smislu riječi, za porodičnu patologiju i devijantno ponašanje mladih članova porodice. Isto tako se pokazalo da je formalna cjelovitost porodice vrlo slaba prepreka devijantnim ponašanjima ukoliko nije slijedena nekim drugim faktorima porodične situacije i atmosfere. Iz rezultata se vidi da su porodice u kojima postoje sociopatološka ponašanja u najvećoj mjeri cjelovite. Dobiveni rezultati nam svakako mogu pomoći u identificiranju određenih tipova porodičnih prilika koje traže društvenu reakciju u vidu preventivnih i socijalno-zaštitnih aktivnosti.

3. PRILOG: Tablice

Tablica 1/Table 1 Značajnost kanoničkih korelacija/ Significance of canonical correlations

	Korelacija/ Correlation	Determinacija/ Determination	Hi-kvadrat/ Chi-square	st. slobode/ Deg of freed.	P
1	.83679	.70021	529.95392	273	.00000
2	.57445	.32999	343.83032	240	.00001
3	.57051	.32548	281.95791	209	.00057
4	.53931	.29086	221.12204	180	.01991

Tablica 2/Table 2 Kanonički faktori(F) i koeficijenti(W) u prvom setu varijabli (struktura i socioekonomski status porodice)/ Canonical factors (F) and coefficients (W) of first set of variables (family structure and socioeconomic status)

Varijable	F ₁	W ₁	F ₂	W ₂	F ₃	W ₃	F ₄	W ₄
1	.250	-.125	.299	-.090	.034	.036	.199	.128
2	.344	.180	.379	-.002	-.042	-.061	.214	.098
3	.250	.076	.159	.275	.075	.091	-.483	-.470
4	.364	.115	.471	.375	.328	.288	-.007	.137
5	.155	-.068	-.094	-.117	-.261	-.219	-.206	-.035
6	.291	.054	.407	.211	.096	.093	.126	-.441
7	.013	.035	.162	.104	.054	.124	.564	.655
8	.068	.003	-.353	-.103	-.255	-.345	-.302	-.077
9	.380	.150	-.299	.079	.012	.293	-.361	-.295
10	.060	-.019	-.048	-.071	.126	.037	.057	.118
11	.263	.034	.078	-.158	.467	.398	.243	.317
12	.457	.102	-.470	-.431	-.115	.024	.008	.081
13	.384	.005	-.129	.156	-.106	-.153	-.118	-.114
14	.726	.487	-.313	-.303	.281	.291	.008	.101
15	.482	.178	.013	.225	-.208	.031	.057	.224
16	-.054	.014	-.183	-.278	.065	.206	.111	.070
17	.030	.004	.277	.277	-.128	-.253	.159	-.039
18	.571	.309	.335	.319	-.470	-.606	.277	.246
19	-.182	.111	.409	.271	.382	.301	-.108	-.156
20	-.011	-.097	.359	.175	.213	-.028	-.072	-.209
21	.667	.289	-.007	-.162	-.122	-.097	-.228	-.279

Tablica 3/Table 3 Kanonički faktori (F) i koeficijenti(W) u drugom setu varijabli (porodična patologija)/Canonical factors (F) and coefficients (W) of second set of variables (family pathology)

Varijable	$\bar{F}_1$	W_1	$\bar{F}_2$	W_2	$\bar{F}_3$	W_3	$\bar{F}_4$	W_4
1	.217	.021	.070	.312	-.230	-.103	-.069	-.027
2	.208	-.007	-.345	-.414	-.256	-.326	-.139	-.180
3	.338	.022	.045	-.184	-.683	-.530	.066	.132
4	.328	.209	.120	.250	.110	.122	-.469	-.348
5	.550	.029	-.119	-.225	.200	.206	.280	.071
6	.574	.185	.534	.294	-.088	.047	.222	.164
7	.787	.645	-.397	-.422	.208	.213	.160	-.056
8	.739	.357	.174	.067	-.371	-.361	.087	.012
9	.262	-.035	.058	-.029	.404	.438	.418	.550
10	.320	.037	.662	.554	.092	.059	.246	.069
11	.165	-.071	-.039	.172	-.096	-.167	.393	.417
12	.176	.104	.474	.197	-.158	.010	-.161	-.481
13	.257	.072	-.075	.013	.327	.320	-.504	-.526

7. LITERATURA

1. Danilović, M. (1986): "Porodica i maloljetnička delinkvencija". Rijeka, Izdavački centar Rijeka.
2. Jašović, Ž. (1978): "Kriminologija maloljetničke delinkvencije". Beograd, Naučna knjiga.
3. Mejovšek, M. (1993): "Povezanost nekih poremećaja u ličnosti i ponašanja maloljetnih delinkvenata kojima je izrečena sankcija dom za preodgoj i nekih obilježja strukture i socijalnog statusa njihovih obitelji". Kriminologija i socijalna integracija, vol. 1, br. 1, str. 21-26.
4. Mikšaj-Todorović, Lj. (1987): "Obiteljske i socio-demografske karakteristike maloljetnih delinkvenata u SR Hrvatskoj i povezanost s nekim oblicima poremećaja u ponašanju" (disertacija). Zagreb, Fakultet za defektologiju.
5. Mikšaj-Todorović, Lj.; Mejovšek, M. (1990): "Kanoničke relacije između sociopatoloških pojava i spcioekonomskog statusa porodice maloljetnih delinkvenata". Defektologija, vol. 26, br. 1, str. 87-94.
6. Mladenović, M. (1984): "Patologija porodice", u knjizi: Osnovi sociologije porodice. Beograd, Savremena administracija, IV izdanje.

CANONICAL RELATIONS BETWEEN STRUCTURE AND SOCIOECONOMIC STATUS OF THE FAMILY OF JUVENILE DELINQUENTS WHO WERE GIVEN INSTITUTIONAL REEDUCATION SANCTION AND FAMILY PATHOLOGY

Summary

There has not been any investigation of behavior disorders that would not take into consideration a family situation. There are many terms for the family that is not able to do its functions in a normal way: "disturbed family", "broken family", "abnormal family". Those terms are often used without precision, i. e. "destroyed family" can be related to very different situations: from those being the result of intentional abandoning of the family to those being the result of death of some family member. This is important because destroying of family caused by factors beyond parents' control (death of parent) has less adverse effects in relation to those families whose structure is destroyed by subjective or objective deficiencies of parents (divorce, affairs). This paper distinguishes two types of disturbed family: 1. family with disturbed relations (it deals with structurally complete family but which is threatened by tensions and conflicts of

subjective or objective nature), 2. family with disturbed structure (a characteristic of this family is missing of one or both parents). A large number of investigations has shown that different forms of sociopathological behaviors are often present in one or other type of disturbed family.

The object of the paper has been to investigate relations between structure and socioeconomic status of the family of delinquents who were given institutional reeducation sanction and family pathology. The sample of examinees consisted of 172 juvenile delinquents of both sexes who were given institutional reeducation measure. Socioeconomic status and structure of the family have been evaluated by means of these variables: economical status of the family, housing status of the family, employment and schooling of parents, divorcement of parents, persons who live with the juvenile at the time of the crime commitment, number of brothers and sisters, number of residence changes after juvenile birth, persons who were mostly engaged in education of the juvenile and so on. Family pathology has been investigated by means of these variables: relations disturbance in the family, exaggerated alcohol consumption - parents or other members of the family, roving and inactivity of parents, promiscuity of parents, crime sentenced - parents or other members of the family. Relationship between 21 variables of socioeconomic status and structure of family and 13 variables of family pathology was examined by means of canonical correlation analysis.

The four pairs of canonical variables were obtained. There has been shown that only a combination of socioeconomic status and family structure was related to a certain type of family pathology. Only the first canonical variable, defined by favorable socioeconomic status and family structure, shows the absence of family pathology. The other three latent variables are related to some forms of sociopathological behaviors of parents or other members of the family. These behaviors are related to the low level of father schooling and domination of agriculture activities in the family, neglecting of education function in (semi) agriculture family and the variable of numerous and complete family.

This paper also shows that formal completeness of family is hardly an obstacle to deviant behavior if it is not followed by other favorable elements of family atmosphere. It can be seen from the results that the largest number of the families with evident sociopathological behaviors are complete.

Obtained results can help us to identify certain types of family circumstances which claim social reaction in form of preventive and socially protecting activities.

Key words: juveniles, family pathology, family structure and socioeconomic status.